

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25Co/122/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2509201521
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 06. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Valentová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2017:2509201521.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Martina Valentová a sudcov: JUDr. Ľubica Spálová a JUDr. Anton Jaček, v právnej veci žalobcu: RTD RV s.r.o., so sídlom Rožňava, Čučmianska dlhá 26, IČO: 36 768 219, proti žalovaným: 1. P. J., nar. X.X.XXXX, bytom O. H. XXX, 2. F. J., nar. X.XX.XXXX, bytom O. H. XXX, 3. P. A., nar. X.XX.XXXX, bytom O., Q. XX, zastúpenému spoločnosťou: TMS Legal, s.r.o., so sídlom Bratislava, Šachorová 33, IČO: 47 252 936, o zaplatenie 10.294,87 Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Piešťany č.k. 5C/20/2012-157 zo dňa 7.12.2015, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti, včítane závislého výroku o trovách konania **p o t v r d z u j e**.
- II. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti určenia neplatnosti zmluvných podmienok pre neprijateľnosť **r u š í**.
- III. Žalovaným **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol, ďalej určil, že zmluvná podmienka v zmluve o mimoriadnom úvere a stavebnom úvere č. 0988593503 zo dňa 5.11.2003, článok VII. bod 6 zmluvy v znení: „Odstúpením od zmluvy nezaniká ani právo veriteľa požadovať zmluvne dohodnuté úroky až do zaplatenia celej pohľadávky.“ je ako neprijateľná neplatná, tiež určil, že zmluvná podmienka v zmluve o mimoriadnom úvere a stavebnom úvere č. 0988593503 zo dňa 5.11.2003, článok VII. bod 8 zmluvy v znení: „Po odstúpení od tejto zmluvy má veriteľ právo účtovať si pri stavebnom úvere 3% p.a. a úrok z omeškania nad dohodnutú úrokovú sadzbu z celého zostatku dlhu a pri medziúvere 5 % p. a. úrok z omeškania nad dohodnutú úrokovú sadzbu z celého zostatku dlhu.“ je ako neprijateľná neplatná rovnako určil, že zmluvná podmienka v zmluve o mimoriadnom úvere a stavebnom úvere č. 0988593503 zo dňa 5.11.2003, článok VIII. bod 4 zmluvy v znení: „Dlžník, resp. dlžníci vyhlasujú, že pri práve na peňažné plnenie z tejto zmluvy, práve na vrátenie celého zostatku úveru, v zmysle článku VI. ods. 2 tejto zmluvy, a práve na vrátenie bezdôvodného obohatenia po odstúpení od tejto zmluvy v zmysle § 401 Obchodného zákonníka predlžuje zákonnú premlčaciu dobu na 10 rokov od doby, keď začne prvý raz plynúť. Ak je záväzok zabezpečený ručiteľom, ručiteľ berie na vedomie, že sa voči nemu právo nepremičí pred premlčaním práva voči dlžníkovi.“ je tiež ako neprijateľná neplatná. Žalovaným 1. a 2. náhradu trov konania nepriznal. Žalobkyňu zaviazal k povinnosti žalovanému 3. zaplatiť náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia v sume 1.560,91 Eur na účet alebo k rukám právneho zástupcu žalovaného 3., do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Rozhodnutie odôvodnil právne citáciou ust. § 497 Obchodného zákonníka, § 2 ods. 1, § 23a ods. 1, 2 zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, § 53 ods. 1, 4, § 879f ods. 3, § 39, § 48 ods. 1, 2, § 45 ods. 1, § 457, § 101, § 107 ods. 1, 2, § 110 ods. 1, § 112, § 558, § 546, § 547, § 548 ods. 1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka a vecne tým, že v danej veci bola uzavretá úverová zmluva (absolútny obchod), ktorá je zároveň zmluvou spotrebiteľskou v zmysle zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa (pôvodná žalobkyňa pri uzatváraní zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti - poskytovanie úverov stavebným sporiteľom, zatiaľ čo žalovaní nie). Z formy a obsahu zmluvy o úvere, uzatvorenej medzi účastníkmi konania (príp. právnym predchodcom), je zrejmé, že sa jedná o tzv. „formulárovú“ zmluvu, pričom žalovaní obsah tejto zmluvy nemohli žiadnym podstatným spôsobom ovplyvniť. Na základe uvedenej zmluvy Prvá stavebná sporiteľňa a. s. poskytla žalovaným 1. a 2. mimoriadny medziúver vo výške 12.049,39 Eur. Žalovaní 1. a 2. sa zaviazali uhradiť plnú výšku stavebného úveru vrátane úrokov 4,7 % ročne v pravidelných mesačných splátkach. Žalovaní 1. a 2. si riadne a včas neplnili svoj záväzok vyplývajúci zo zmluvy o úvere, následkom čoho sa dostali so splácaním úveru do omeškania. Listom zo dňa 26.4.2005 pôvodná žalobkyňa od úverovej zmluvy odstúpila s poukazom na článok VI. a VII. úverovej zmluvy s tým, že neboli uhradené viac ako dve splátky s omeškaním po dobu dlhšiu ako 2 mesiace, pričom vyzvala žalovaných na úhradu sumy 278.895,90 Sk. Listom zo dňa 26.4.2005 pôvodná žalobkyňa oznámila túto skutočnosť žalovanému 3. Ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21.4.2015 sp. zn. 3 MCdo 14/2014). Podľa Občianskeho zákonníka sa zmluva zrušuje s účinkami od začiatku (ex tunc, § 48 ods. 2) a tým zanikajú práva a povinnosti zo zmluvy. Ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy, ktoré na rozdiel od ustanovení Občianskeho zákonníka zaväzujú spotrebiteľa nad rámec povinností vzniknutých podľa Občianskeho zákonníka, evidentne zhoršujú jeho postavenie. Ustanovenia zmluvy, podľa ktorých má spotrebiteľ plniť zmluvné povinnosti aj napriek odstúpeniu od zmluvy, sú upravené pre žalovaných nevýhodnejšie oproti úprave v § 48 v spojení s § 457 Občianskeho zákonníka. Za daného stavu majú teda prednosť ustanovenia právneho poriadku, ktoré sú súčasťou špeciálnej právnej úpravy v rámci spotrebiteľského práva (tento názor vyplýva aj napr. z rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17Co/50/2012). V danom prípade teda v dôsledku odstúpenia od zmluvy vznikla žalovaným 1., 2. povinnosť vrátiť žalobkyni bezdôvodné obohatenie podľa § 457 Občianskeho zákonníka.

3. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že predtým ako pristúpil ku skúmaniu opodstatnenosti samotného nároku žalobkyne, zaoberal sa otázkou premlčania, ktorú vzniesli žalovaní (žalovaná 2., žalovaný 3.). Zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov. Nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia sa v zmysle ust. § 107 Občianskeho zákonníka premlčuje v 2-ročnej subjektívnej premlčacej dobe a v 3-ročnej objektívnej premlčacej dobe. K okamihu začiatku plynutia premlčacej doby, nakoľko zásielka s odstúpením od zmluvy nebola prevzatá žalovanými 1. a 2., súd poukazuje jednak na vyššie citované ustanovenia zmluvy, resp. všeobecných podmienok, ako aj na § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Účinnosť prejavu vôle voči neprítomnej osobe nastáva od okamihu, keď jej dôjde. Písomný prejav vôle je doručený druhému účastníkovi v okamihu, kedy sa ocitne vo sfére jeho dispozície, ibaže zákon stanoví určitý spôsob doručovania. Písomnosť sa ocitne vo sfére dispozície druhého účastníka tým, že získa možnosť zoznámiť sa s jej obsahom. Nie je pritom nevyhnutné, aby sa druhý účastník skutočne s obsahom prejavu vôle zoznámil. Rozhodujúce je, aby mal objektívnu možnosť obsah písomnosti poznať. Ak teda žalovanému bolo poštovým doručovateľom oznámené riadne uloženie zásielky na pošte, mal objektívnu možnosť od tohto dňa oboznámiť sa s obsahom zásielky (uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28Cdo/1334/2006 zo dňa 26.4.2007, ako aj Fekete, L: Občiansky zákonník 1. Veľký komentár, Bratislava, Eurokódex 201 L, s. 369 - 370). Subjektívna premlčacia doba teda v tomto prípade plynula najneskôr nasledujúci deň po vrátení zásielky pôvodnej žalobkyni a teda od 20.5.2005 a uplynula 21.5.2007 - pondelok (nakoľko 20.5.2007 pripadlo na nedeľu a najbližší pracovný deň bol pondelok 21.5.2007). Žaloba bola podaná na súd až dňa 18.2.2009, čo je po uplynutí premlčacej doby. Premlčanie sa týka aj úrokov z omeškania /povinnosť platiť úroky z omeškania so splnením dlhu (záväzku) nevzniká samostatne (nanovo) za každý deň trvania omeškania, ale jednorazovo v deň, v ktorom sa dlžník ocitol v omeškaní so splnením tohto záväzku; týmto dňom začína u tohto práva plynúť premlčacia doba a jej uplynutím sa právo premlčí ako celok; porovnaj rozsudok Krajského súdu v Trnave z 26.11.2014 sp. zn. 24Co/93/2014/.

4. Pokiaľ žalobca namietal, že podaním návrhu na výkon exekúcie došlo k spočívaniu premlčacej doby, s týmto názorom sa prvoinštančný súd nestotožnil. Veriteľ uplatnil svoje domnelé právo - právo na vymoženie žalovanej sumy návrhom na výkon exekúcie, pričom Okresný súd Trnava uznesením zo 6.3.2007 č. k. 14Er/455/2006-26 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave z 18.3.2009 sp. zn. 23CoE/31/2009 žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia zamietol s odôvodnením, že notárska zápisnica zo 6.11.2003 neobsahuje náležitosti exekučného titulu, keď v čase jej spísania nebol záväzok splatný a vykonateľný. Takéto konanie - exekučné konanie „na vymoženie istiny“ na podklade nevykonateľného exekučného titulu nemožno považovať za uplatnenie práva na súde alebo u iného príslušného orgánu a teda k spočívaniu premlčacej doby nedošlo. Rovnako nejde ani o prípad uvedený v § 112 veta druhá Občianskeho zákonníka (citovaný vyššie). Pokiaľ ide o notársku zápisnicu - uznanie dlhu, tu treba uviesť, že uprednostnenie obchodného práva pred ustanoveniami kódexu o občianskych právach má pre spotrebiteľov diametrálne odlišné negatívne následky. Podľa obchodného práva pri uznaní dlhu nie je rozhodujúce, či spotrebiteľ vedel o tom, že dlh je premlčaný. Na rozdiel Občiansky zákonník chráni neinformovanú osobu (rozsudok Krajského súdu v Prešove z 19.11.2013 sp. zn. 6Co/2/2013). Takže aj pokiaľ ide o uznanie dlhu, súd aplikoval ustanovenie Občianskeho zákonníka, ktoré považuje za priaznivejšie.

5. Súd prvej inštančie tiež uzavrel, že uznanie dlhu ako jednostranný právny úkon dlžníka adresovaný veriteľovi zakladá vyvrátenú právnu domnienku, že v čase uznania dlh existoval. Tento právny úkon okrem všeobecných náležitostí pre právne úkony (§ 34 a nasl.) musí mať písomnú formu, musí byť z neho zrejmy dôvod (kauza) vzniku pohľadávky, musí v ňom byť presne určená výška pohľadávky a napokon musí obsahovať aj príslub dlžníka tento dlh zaplatiť. Uznaním dlhu však nevzniká nový záväzok. Na základe neho však dochádza k zastaveniu plynutia pôvodnej premlčacej doby a namiesto nej odo dňa, keď došlo k uznaniu, začne plynúť nová desaťročná premlčacia doba (§ 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Je nepochybné, že notárska zápisnica bola spísaná na druhý deň po podpise úverovej zmluvy, pretože ako podmienka vyplatenia úveru bolo okrem iného aj predloženie notárskej zápisnice ako exekučného titulu spísanou dlžníkom (článok IV. zmluvy). Súd má za to, že právna predchodkyňa žalobkyne dosiahla uznanie dlhu spôsobom, keď vyplatenie úveru podmienila predložením notárskej zápisnice a od žalovaných ako spotrebiteľov nebolo možné očakávať, aby postrehli význam tohto prehlásenia (z hľadiska plynutia premlčacej doby), ktoré urobili do notárskej zápisnice, ktorý (spôsob) považuje za v rozpore s dobrými mravmi. Preto dosiahnuté uznanie dlhu spotrebiteľmi súd posúdili ako neplatný právny úkon, účinkom ktorého nemohlo byť predĺženie premlčacej doby na 10 rokov (§ 39 Občianskeho zákonníka).

6. Súd zároveň skúmal, či zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky (súd je pritom povinný na neplatnosť zmluvnej podmienky prihliadať), na ktoré navyše poukázal na žalovaný 3. a trval na ich vyhlásení ich neplatnosti. Súd zistil nasledovné: - podľa článku VII. bod 6 zmluvy, odstúpením od zmluvy nezaniká ani právo veriteľa požadovať zmluvne dohodnuté úroky až do zaplatenia celej pohľadávky, - podľa článku VII. bod 8 zmluvy, po odstúpení od tejto zmluvy má veriteľ právo účtovať si pri stavebnom úvere 3% p.a. a úrok z omeškania nad dohodnutú úrokovú sadzbu z celého zostatku dlhu a pri medziúvere 5 % p. a. úrok z omeškania nad dohodnutú úrokovú sadzbu z celého zostatku dlhu, - podľa článku VIII. bod 4 zmluvy, dlžník, resp. dlžníci vyhlasujú, že pri práve na peňažné plnenie z tejto zmluvy, práve na vrátenie celého zostatku úveru, v zmysle článku VI. ods. 2 tejto zmluvy, a práve na vrátenie bezdôvodného obohatenia po odstúpení od tejto zmluvy v zmysle § 401 Obchodného zákonníka predlžuje zákonnú premlčaciu dobu na 10 rokov od doby, keď začne prvý raz plynúť. Ak je záväzok zabezpečený ručiteľom, ručiteľ berie na vedomie, že sa voči nemu právo nepremičí pred premlčaním práva voči dlžníkovi. Uvedené ustanovenia zmluvy považuje súd za dojednania v neprospech spotrebiteľa a preto pre rozpor s ustanovením § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka za absolútne neplatné, nakoľko spôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (predlžujú premlčaciu dobu; aj po odstúpení od zmluvy sa požaduje úrok, hoci nastupuje režim úrokov z omeškania; navyšujú úrok z omeškania). Nemožno im preto pripisovať žiadny právny význam. Súd v zmysle § 153 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku určil takéto zmluvné podmienky v zmluve za neprijateľnú priamo vo výroku rozhodnutia.

7. Pokiaľ ide o ručiteľa, teda žalovaného 3., aj v jeho prípade považuje súd prvej inštančie nárok žalobcu voči nemu za premlčaný. Podľa názoru súdu práva a povinnosti ručiteľa vyplývajúce zo spotrebiteľského vzťahu nemožno posudzovať prísnejšie, ako u hlavného dlžníka. V prípade ručiteľa - žalovaného 3.,

jeho vzťah sa odvíja od hlavného záväzkového právneho vzťahu medzi veriteľom a dlžníkmi, ktorý je vzťahom spotrebiteľským a na ktorý sa prednostne aplikujú ustanovenia Občianskeho zákonníka. Ručiteľovi však patria všetky oprávnenia, aké mal z daného vzťahu dlžník voči veriteľovi. Podľa ust. § 548 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ručiteľ môže proti veriteľovi uplatniť všetky námietky, ktoré by mal proti veriteľovi dlžník. To platí aj vo vzťahu k námietke premlčania (porovnaj P. Q. a kol., Občiansky zákonník, Komentár a súvisiace predpisy, V. vydanie, EUROUNION, str. 501). Vzhľadom na uvedené súd nevidí dôvod na vylúčenie osôb, ktoré sú subjektmi vzťahov vzniknutých zo zabezpečenia splnenia hlavného dlhu z pôsobnosti noriem spotrebiteľského práva. Súd sa nestotožňuje so závermi vyjadrenými v rámci niektorých rozhodnutí súdov (aj vyššieho stupňa), ohľadom plošného uprednostňovania obchodného práva, v prípade zabezpečovacích prostriedkov (akým v danom prípade bol ručiteľský záväzok), aby mali iný režim regulácie ako záväzok hlavný. Bolo by aj nelogické vzhľadom na podpornú povahu zabezpečenia, aby zabezpečovacie prostriedky mali iný režim regulácie ako hlavný záväzok a platí to aj vo vzťahu k normám spotrebiteľského práva.

8. Podľa súdu prvej inštancie aj vo vzťahu k žalovanému 3. ako ručiteľovi žalobca mohol právo vykonať prvýkrát, keď sa do omeškania dostali samotní úveroví dlžníci. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, žalovaným 1. a 2. bolo odstúpenie od zmluvy doručené v zmysle § 45 Občianskeho zákonníka v spojení so všeobecnými podmienkami najneskôr 19.5.2005 a boli vyzvaní na plnenie v lehote 7 dní, t. j. do 26.5.2005. Nakoľko výzvu nespĺnili, žalobkyňa sa mohla nároku voči žalovanému 3/ domáhať na súde od 27.5.2005 a 3 ročná premlčacia doba (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka) preto plynula od 27.5.2005 do 27.5.2008 (utorok). Žaloba bola podaná na súde až 18.2.2009, čo je po uplynutí premlčacej doby.

9. Na základe všetkého uvedeného súd prvej inštancie žalobu v celom rozsahu zamietol. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a konštatoval, že úspešným žalovaným vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalobcovi, ktorý v konaní úspech nemal. Súd úspešným žalovaným 1., 2. náhradu trov konania nepriznal, pretože nepodali návrh na ich priznanie, zároveň súd nemal za preukázané, že by im nejaké trovy v tomto konaní vznikli. Úspešnému žalovanému 3. (nakoľko si ich náhradu uplatnil a zároveň vyčíslil) súd priznal právo na náhradu trov konania voči žalobcovi. Tieto trovy spočívajú v trovách právneho zastúpenia spolu v sume 1.560,91 Eur. Súd nepovažoval za účelný úkon žalovaného 3. - vyjadrenie k vyjadreniu žalobcu a preto za tento úkon náhradu nepriznal. Len pre úplnosť súd podotýka, že právny zástupca žalovaného 3. na pojednávaní z dôvodu hospodárnosti konania namietal výsluch samotných žalovaných 1. a 2. a žiadal od týchto upustiť. Je potom zarážajúce, že sám žalovaný 3. sa opakovane k veci písomne vyjadruje.

10. Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podal prostredníctvom právneho zastúpenia odvolanie žalobca, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie, alternatívne napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobnému návrhu vyhovie a prizná mu náhradu trov prvostupňového i odvolacieho konania. Odvolateľ argumentoval tým, že napadnutý rozsudok je nesprávny v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia aplikácie § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka bolo do Občianskeho zákonníka zakomponované zák. č. 102/2014 Z.z., pričom v zmysle zák. č. 151/2014 Z.z. bola účinnosť predmetného ustanovenia stanovená od 1.4.2015. V prechodných ustanoveniach nebola zavedená možnosť spätnej pôsobnosti zákona vo forme nepravej retroaktivity. To znamená, že ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa aplikuje len na právne vzťahy, ktoré vznikli po dni jeho účinnosti, t.j. po 1.4.2015. Právne vzťahy, ktoré vznikli pred dňom účinnosti § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka ako aj nároky z nich vzniknuté sa posudzujú podľa právnych predpisov účinných do 1.4.2015. Ak súd prvej inštancie (a aj NS SR rozsudkom zo dňa 1.4.2015, sp. zn. 3MCdo 14/2014, na ktorý sa Okresný súd Piešťany v rozsudku priamo odvolal) použil na právne vzťahy zo zmluvy o úvere uzatvorenej medzi právny predchodcom a žalovanými dňa 5.11.2003 § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, tak ide o porušenie ústavných princípov a zákazu priamej retroaktivity. Aplikovanie priamej retroaktivity je v priamom rozpore so zákonom a Ústavou a predstavuje zásah do princípu ochrany právnej istoty účastníka konania na strane žalobcu, čo je v intenciách právneho štátu neprijateľné. Za každých okolností, aj keď ide o spotrebiteľský spor, sú súdy povinné vychádzať z individuálnych rozmerov každého jednotlivého prípadu, ktoré sú založené na konkrétnych skutkových zisteniach. Súdy nemôžu aplikovať priamu retroaktivosť práva s odvolaním sa na to, že účastníkom sporu je spotrebiteľ a je to v jeho prospech. Zmluva o úvere sa podľa § 261 ods. 6 písm. b) zák. č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu účastníkov spravuje Obchodným zákonníkom. Platí premlčacia doba v trvaní štyri roky platná pre Obchodný zákonník. Zákonom stanovená aplikácia právneho režimu Obchodného

zákonníka nemôže mať charakter zmluvnej podmienky v neprospech spotrebiteľa. Zmluvné strany si totiž premlčanie neupravovali ako zmluvnú podmienku, dĺžka premlčacej doby vyplýva priamo zo zákona. V zmysle uvedeného mal súd prvej inštancie posudzovať otázku premlčania v intenciách Obchodného zákonníka so štvorročnou premlčacou dobou. Premlčaniu pohľadávky bránila i ďalšia právna skutočnosť, ktorou bolo spočívanie premlčacej doby v dôsledku skutočnosti predpokladanej právnymi predpismi. V čase, keď príslušný exekučný súd rozhodoval o udelení poverenia na vykonanie exekúcie na základe notárskej zápisnice, nebolo jasné, že notárska zápisnica nie je materiálne vykonateľným exekučným titulom. V čase podania návrhu na vykonanie exekúcie na podklade notárskej zápisnice konal v dobrej viere o jej materiálnej vykonateľnosti. Do roku 2009 nebola potvrdená skutočnosť, že notárska zápisnica nie je materiálne nevykonateľná (on potom ani nik iný nemohol mať vedomosť o tom, či bude uplatnené právo priznané alebo nie). Sám si svoje povinnosti splnil a svoj nárok uplatňoval prostredníctvom zákonom predpokladaného postupu riadne a včas. Má potom za to, že pri rešpektovaní štvorročnej premlčacej doby nie je uplatnená pohľadávka premlčaná ani vo vzťahu k žalovanému 3, ktorý k zmluve o úvere pristúpil ako ručiteľ. Ďalej tiež premlčanie pohľadávky voči žalovanému 3 bráni ďalšia významná právna skutočnosť: V dôsledku pasívnej solidarity medzi dlžníkmi zo zmluvy o úvere a v dôsledku akcesorickej povahy ručenia je zánik ručiteľského záväzku podmienený zánikom hlavného záväzku. Pokiaľ nepríde k premlčaniu záväzku dlžníka, nemôže ručiteľ úspešne namietat premlčanie práva z ručiteľského záväzku. Skutočnosti na základe ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie vo veci teda vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci. Z toho dôvodu je jednoznačne možné pokladať predmetné odvolanie v celom rozsahu za dôvodné. Zároveň si odvolateľ uplatnil i náhradu trov v odvolacom konaní vyčíslenú v celkovej výške 952,44 Eur.

11. Žalovaní odvolací návrh nepodali. K doručenému odvolaniu žalobcu sa písomne vyjadrili.

12. Žalovaní 1. a 2. uviedli, že rozhodnutie prvoinštančného súdu považujú za správne, preto ho navrhujú potvrdiť. Dlh v čase spísania notárskej zápisnice ešte neexistoval, notárskou zápisnicou nebola preukázaná existencia dlhu. Odvolanie považujú za právne irelevantné a odvolaciemu súdu ho navrhujú zamietnuť v celom rozsahu.

13. Žalovaný 3. prostredníctvom právneho zastúpenia poukázal na to, že odvolanie nie je dôvodné, pretože rozsudok je vecne správny. Občiansky zákonník sa prednostne používal na zmluvu aj pred novelizáciou Občianskeho zákonníka, ktorá len explicitne potvrdila dovtedajšiu aplikačnú prax. Právny názor žalobcu, že nakoľko v danom prípade ide o nárok z úverovej zmluvy, ktorá je absolútnym obchodom podľa Obchodného zákonníka sa na tento nárok mala aplikovať premlčacia doba ako aj ustanovenia o ručení upravené Obchodným zákonníkom je nesprávny. Vyplýva to i z rozhodovacej praxe Ústavného súdu SR, ako aj všeobecných súdov, na ktoré v konaní už poukázal. Dualistický systém právnej úpravy nemôže ísť na ujmu spotrebiteľa. Podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, od spotrebiteľov nie je možné vyžadovať podrobnú znalosť právnych predpisov. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských vzťahov, odporovalo by to totiž realite praktického života a teda aj zdravému rozumu. Preto od spotrebiteľov nemožno očakávať, že sa budú vyznať v komplikovanom dualistickom systéme záväzkových vzťahov a teda tento systém im nemôže byť na ujmu. Aplikácia Občianskeho zákonníka na zmluvu neodporuje zákazu retroaktivity. Zákonodarca v roku 2014 vložil do § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka ustanovenie, podľa ktorého „na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keby sa inak mali použiť normy Obchodného práva“. Aj v dôsledku absencie prechodných ustanovení takto formulovanému zneniu je pritom zjavné, že nejde o novú právnu úpravu, ale len o potvrdenie doterajšieho právneho stavu. Zároveň tento záver možno podporiť aj prostredníctvom historického a eurokonformného výkladu. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách tvorili súčasť právneho poriadku v čase vzniku zmluvy. Aj vtedy účinný Zákon o ochrane spotrebiteľa stanovoval zákaz ukladania neprímeraných podmienok v tzv. typových zmluvách, ktoré zodpovedali dnešnému pojmu spotrebiteľských zmlúv. Pojem neprímeraná podmienka pritom nemožno vykladať striktno formálne, ako sa o to usiluje žalobca. Súd tiež správne posúdil spočívanie premlčacej doby. Navyše žalovaný 3 účastníkom exekučného konania i notárskej zápisnice nebol. Aj z tohto dôvodu preto začatie exekučného konania z hľadiska možného neplynutia premlčacej doby nemôže vo vzniku k nemu vyvolávať žiadne právne následky. Týmto si zároveň uplatňuje náhradu trov odvolacieho konania v celkovej výške 334,94 Eur.

14. K doručenému vyjadreniu žalovaného 3. k odvolaniu žalobcu, žalobca písomne zaujal stanovisko v tom smere, že tvrdenie žalovaného 3. v jeho vyjadrení, že diskutované „ust. § 52 ods. 2 Občianskeho

zákonníka nepredstavuje novú právnu úpravu, ale len potvrdzuje doterajší právny stav“ je zrejším prekrúcaním základných faktov. Ak by bolo pravdou, čo tvrdí žalovaný 3., tak by nemalo opodstatnenie zavádzanie § 52 ods. 2 do Občianskeho zákoníka. Tiež by nemalo logiku posúvanie účinnosti predmetného ustanovenia, keď pôvodné ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákoníka malo byť pôvodne účinné od 1.4.2014, neskôr však bola účinnosť tohto ustanovenia „výslovne posunutá o jeden rok“, až na 1.4.2015. Opakovane zdôrazňuje všeobecnú zásadu zákazu retroaktivity právneho predpisu. V tejto súvislosti poukazuje i na stanovisko Národnej banky Slovenska k použitiu Občianskeho zákoníka v spotrebiteľských obchodných vzťahoch, ktoré má poskytnúť dodávateľom finančných služieb vysvetlenie k uplatňovaniu § 52 ods. 2 Občianskeho zákoníka. Toto stanovisko okrem iného uvádza, že pokiaľ pre dotknuté ustanovenie chýba úprava časovej pôsobnosti, má za to, že uvedené ustanovenie sa použije iba na právne vzťahy, ktoré vznikli najskeôr 1.4.2015. Právne vzťahy vzniknuté pred 1.4.2015 sa budú naďalej posudzovať podľa dovtedy platných predpisov. Na záver poukazuje na to, že v čase podpisu zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere bol v platnosti a účinnosti zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v ktorých v § 1 ods. 2 obsahuje negatívne vymedzenie typov úverov, na ktoré sa zákon nevzťahuje, medzi iným i v prípade písm. a) ak sa úver poskytuje na účely nadobudnutia existujúcich alebo projektovaných nehnuteľností, dodatočné alebo ďalšie stavebné úpravy dokončených stavieb a ich údržbu. Tento osobitný zákon upravujúci práve spotrebiteľské úvery, na ktoré sa priamo vzťahujú ustanovenia Občianskeho zákoníka vylučujúce zo svojej pôsobnosti a úpravy práve úvery účelovo poskytnuté na bývanie, pre stavbu alebo iné stavebné úpravy. Práve tento účel je vymedzený v intenciách čl. 1 ods. 2 zmluvy. Na základe toho bola zmluva vylúčená z pôsobnosti tohto zákona. Uvedenú skutočnosť treba zohľadniť pri posudzovaní jednotlivých ustanovení zmluvy.

15. Krajský súd v Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016 - ďalej len CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 v čase podania odvolania účinného zák. č. 99/1963 Z.z. Občianskeho súdneho poriadku - ďalej OSP, aktuálne § 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 201 OSP, akt. § 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania prípúša (§ 201 a 202 OSP, akt. § 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 205 ods. 1 OSP, akt. § 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. f) v čase podania odvolania účinného OSP, ktoré majú ekvivalent v § 365 ods. 1 písm. h) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), bez potreby doplnenia dokazovania, keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keď rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej je vo výroku vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 CSP.

16. Skôr než odvolací súd pristúpi k samotnému prieskumu prvoinštančného rozsudku žiada sa uviesť, že ostatný žalobca (INVEST TRADE, spol. s.r.o.,) postúpil predmetnú pohľadávku z úveru aj s príslušenstvom a všetkými právami s ňou spojenými žalobcovi (RTD RV s.r.o.,) Zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 22.2.2016, z čoho vyplýva aktívna vecná legitímácia žalobcu v prejednávanej veci. Pokiaľ aj žalovaný 3. v odvolacom konaní po prípustení vstupu žalobcu do konania uznesením č.k. 25Co/122/2016-226 zo dňa 23.5.2017 namietal jeho právne nástupníctvo v konaní pre tvrdenú neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky pre jej rozpor s § 3 a § 39 Občianskeho zákoníka, s tým že ďalej sa má konať s ostatným žalobcom, tu odvolací súd upriamuje pozornosť na ustálenú súdnu prax, podľa ktorej na prípustenie vstupu právneho nástupcu strany sporu musí byť preukázané formálne podmienky, teda že nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práva na iného, že sa táto právna skutočnosť týka práva alebo povinnosti doterajšej strany a že nastala, resp. došlo k nej po začatí konania (pozri uznesenie NS ČR sp. zn. 32 Odo 743/2006) To v danom prípade splnené bolo, navyše dôvody neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky ďalej odvolacím súdom zistené neboli.

17. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na uplatnené odvolacie dôvody, s prihliadnutím na odôvodnenie preskúmaného rozsudku bolo posúdiť, či žalobou uplatnený nárok je

voči žalovaným premlčaný, či na jeho premlčanie bolo potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho alebo Obchodného zákonníka.

18. Odvolací súd sa vzhľadom na odvolaciu argumentáciu sústredil už len na vyriešenie otázok nastolených odvolateľom:

19. Pokiaľ ide o zodpovedanie otázky, či na premlčanie bolo potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho alebo Obchodného zákonníka, tu súd prvej inštancie predovšetkým správne kvalifikoval právny vzťah založený úverovou zmluvou uzatvorenou medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanými 1., 2, ako spotrebiteľský.

20. Slovenský právny poriadok totiž upravoval postavenie a ochranu spotrebiteľa už v zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, ktorý bol účinný v období od 31.12.1992 do 30.6.2007. Jeho ustanovenie § 23a účinné v období od 1.1.2000 do 24.11.2004, t. j. i v čase uzavretia predmetnej zmluvy, zakotvilo tzv. typovú zmluvu, ktorou sa podľa citovaného zákona rozumie zmluva, ktorá sa má uzavrieť vo viacerých prípadoch, ak je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje.

21. Neskoršie ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce spotrebiteľské zmluvy sú transpozíciou smernice Rady č.93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Predmetná zmluva bola síce uzatvorená dňa 5.11.2003, čo odvolateľ zdôrazňuje, teda skôr ako nadobudla účinnosť novela Občianskeho zákonníka č. 150/2004 Z. z., na základe ktorej s účinnosťou od 1.4.2004 boli do Občianskeho zákonníka vložené ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka), ale v zmysle prechodných ustanovení k tejto novele - § 879f ods. 3 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy podľa § 52 uzavreté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa musia dať do súladu s ustanoveniami § 53 a 54 tohto zákona. Z tohto je zrejmé, že aj zmluvy uzatvorené pred 1.4.2004, ak spĺňajú ďalšie zákonom stanovené podmienky, sú spotrebiteľskými zmluvami.

22. Podľa znenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v období od 1.4.2004 do 31.12.2007, zmluva o úvere, ktorá je upravená v Obchodnom zákonníku, pod definíciu spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 Občianskeho zákonníka výslovne nespada. Z gramatického výkladu ustanovenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31.12.2007 by bolo možné dospieť k záveru, že úprava spotrebiteľských zmlúv a teda vo svojej podstate aj ochrana spotrebiteľa má svoje miesto len u zmlúv, ktoré sú upravené v 8. časti Občianskeho zákonníka, takýto výklad je však zjednodušený a nesprávny. Pri výklade tejto občianskoprávnej úpravy je potrebné rešpektovať skutočnosť, že táto úprava je implementáciou smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 095, 21/4/1993, str. 29-34). Túto smernicu je nevyhnutné využívať ako interpretačné pravidlo k ustanoveniam právneho poriadku, upravujúcich režim spotrebiteľských zmlúv. Podľa čl. 1 ods. 1 smernice účelom tejto smernice je aproximovať zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia členských štátov, ktoré sa týkajú nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom. Predmetná smernica definuje spotrebiteľskú zmluvu ako zmluvu uzatvorenú medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, a takto je potrebné vykladať aj predmetné ustanovenie § 52 Občianskeho zákonníka účinné do 31.12.2007. Smernica č. 93/13/EHS neurčila zmluvné typy, ktoré môžu mať povahu spotrebiteľskej zmluvy. Každá zmluva upravená zákonom, aj nepomenovaná zmluva, môže byť spotrebiteľskou zmluvou, ak vykazuje znaky určené smernicou.

23. Právna úprava ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31.12.2007 nemá taxatívny charakter (uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 157/2012 zo dňa 5.2.2013), preto súd prvej inštancie pri posudzovaní charakteru uzatvorenej zmluvy správne zohľadnil všetky kritériá uzatvorenej zmluvy o úvere, na základe ktorej právny predchodca žalobcu poskytol žalovaným 1., 2. úver v rámci vykonávania svojej obchodnej činnosti a žalovaní túto službu prijali ako fyzické osoby spotrebiteľia, pričom boli jednoznačne v pozícii slabšej zmluvnej strany.

24. Po zhrnutí týchto všetkých skutočností možno dospieť len k tomu záveru, že predmetná zmluva je vzhľadom na svoju povahu a postavenie zmluvných strán pri uzatváraní a plnení zmluvy zmluvou spotrebiteľskou, na ktorú je nevyhnutné použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce spotrebiteľské zmluvy v znení účinnom od 1.4.2004.

25. U spotrebiteľských zmlúv potom skutočne treba dodržiavať všeobecnú úpravu spotrebiteľských zmlúv (§ 52 až 54 Občianskeho zákonníka), ako aj osobitnú úpravu uvedenú v príslušných ustanoveniach zmluvných typov.

26. Z uvedeného potom vyplýva, že právny vzťah založený zmluvou zo dňa 5.11.2003 je nevyhnutné posudzovať podľa zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, ktorý bol účinný v období od 31.12.1992 do 30.6.2007, na čom nič nemení ani odvolateľom namietaná skutočnosť, že poskytnutý úver nespadá pod spotrebiteľské úvery podľa zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, tu potom i bez ohľadu na to, že zmluva o úvere je tzv. absolútny obchod (§ 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka). S poukazom už na uvedené vyššie, vychádzajúc zo zásady prednosti aplikácie špeciálnej právnej úpravy, ktorou v danom prípade je zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, ako i § 52 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka, má prednosť pred všeobecnou, ktorou je Obchodný zákonník, je nevyhnutné predmetný právny vzťah posudzovať podľa súdom prvej inštancie citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka.

27. Zákon č. 634/1992 Zb. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy úpravu premlčania vôbec neobsahoval, pričom takáto úprava je obsiahnutá v dvoch právnych predpisoch, a to v § 387 a nasl. Obchodného zákonníka a ust. § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka. Právna úprava premlčania obsiahnutá v Občianskeho zákonníka je pre spotrebiteľa výhodnejšia a tejto výhodnejšej úpravy sa spotrebiteľ ani nemôže vzdať. S poukazom na to, aj napriek tomu, že v danom prípade ide o zmluvný typ upravený v zmysle § 497 až § 507 Obchodného zákonníka s prihliadnutím na to, že ide o zmluvu spadajúcu i pod režim zákona o ochrane spotrebiteľa, bolo dôvodné predmetnú zmluvu posudzovať i podľa tohto zákona ako aj ustanovení Občianskeho zákonníka, a to i v otázke premlčania práva žalobcu. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že hoci má predmetná zmluva o úvere charakter absolútneho obchodu, neprestáva byť zmluvou spotrebiteľskou. Pri spotrebiteľských zmluvách, ktoré predstavujú širší pojem, má z hľadiska aplikovateľnosti absolútnu prednosť Občiansky zákonník, keďže aplikácia Obchodného zákonníka prichádza do úvahy až po uplatnení spotrebiteľského práva. Z hľadiska poradia aplikovateľnosti v prípade spotrebiteľských zmlúv Obchodný zákonník celkom alebo z časti musí ustúpiť nutnej prioritnej aplikácii spotrebiteľského práva v širšom slova zmysle, t.j. aplikácii Občianskeho zákonníka. Normy obchodného práva sú totiž v prípade spotrebiteľských zmlúv použiteľnými len vtedy, ak neodporujú úprave, ktorá tu má z povahy veci prednosť, teda úprave spotrebiteľských vzťahov v Občianskeho zákonníka a predpisoch vydaných na jeho vykonanie.

28. Vzhľadom na to, že uplatnený nárok je plnením zo spotrebiteľskej zmluvy (konkrétne zo zmluvy o úvere, v ktorom jedným zo zmluvných strán je spotrebiteľ), premlčuje sa nárok na peňažné plnenie (z uvedeného zmluvného vzťahu) v 3-ročnej premlčacej dobe v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Citované ustanovenie preto ukladá orgánu aplikujúcemu právo použiť v prospech spotrebiteľa všetky ustanovenia, ktoré sú pre spotrebiteľa ako slabšiu zmluvnú stranu priaznivejšie. Preto súd prvej inštancie pri skúmaní otázky premlčania správne aplikoval občianskoprávnu úpravu ohľadom dĺžky premlčacej doby, ktorá je priaznivejšia pre žalovaných ako spotrebiteľov. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že samotný zmluvný vzťah založený medzi pôvodným veriteľom a žalovanými je tzv. absolútnym obchodno-závazkovým vzťahom, ktorý sa riadi režimom Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu zmluvných strán. Spotrebiteľská zmluva nie je samostatným zmluvným typom, ale ide o osobitný druh zmluvy, ktorý sa vyskytuje tak v občianskoprávných ako aj v obchodnoprávných vzťahoch.

29. Nemožno opomenúť ani § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Preto ani uzavretie absolútneho obchodno-závazkového vzťahu, ktorý je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou, sa nemôže odchyliť od občianskoprávnej úpravy v otázke premlčania, ktorá je na prospech spotrebiteľa na rozdiel od právnej úpravy premlčania v Obchodnom zákonníku. Spotrebiteľ si nemôže zhoršiť svoje zmluvné postavenie, preto je v legitímnom očakávaní použitia pre neho priaznivejšej právnej úpravy.

30. Je preto potrebné uzavrieť, síce nepopierajúc povahu úverovej zmluvy ako absolútneho obchodu, že na otázku premlčania je potrebné vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie. Takéto pravidlo je ustálené aj v aplikačnej praxi súdov (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.1.2011 sp. zn. 5MCdo/20/2009, rozsudky Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/218/2012, sp. zn. 6Co/26/2012, sp. zn. 6Co/81/2012, ktoré riešenie odobril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení pod sp. zn. I.ÚS 402/2013-10 zo dňa 19.6.2013, v ktorom skonštatoval, že prednostným uplatnením Občianskeho zákonníka na prospech spotrebiteľa na úver ako absolútny obchod upravený v Obchodnom zákonníku nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa.

31. Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 102/2014 Z.z. definitívne normatívne vyriešila (doplnením ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka), že na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z autentického výkladu zákonodarcu vyplýva, že Občianskeho zákonníka bude použitý, pokiaľ ide o posudzovanie otázky premlčania, otázky úpravy ručenia, zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne, aj keby sa na právny režim mala použiť právna úprava Obchodného zákonníka. Hoci účinnosť tohto ustanovenia bola posunutá až na 1. apríl 2015, ako to namietal odvolateľ, predmetné ustanovenie poníma výkladový status a jeho cieľom je iba expressis verbis vyjadriť aj doposiaľ platné pravidlo prednostného použitia režimu Občianskeho zákonníka na spotrebiteľské záväzky. V súvislosti s uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.3.2013, sp. zn. 6MCdo/4/2012 súd uvádza, že Najvyšší súd SR v posudzovanej kauze nevyslovil právny názor, že na premlčanie nárokov vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv sa nepoužije úprava priaznivejšia pre spotrebiteľa napr. občianskoprávna v zmysle § 52 ods. 2 a § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

32. Odvolací súd upriamuje pozornosť aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21.4.2015 sp. zn. 3MCdo/14/2014, podľa ktorého ust. § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou. Najvyšší súd SR v tomto rozhodnutí zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, ktorý namietal postup súdu prvej inštancie aj odvolacieho súdu, ktoré oba zhodne v spore zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere aplikovali ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 1.5.2014 a na premlčanie aplikovali § 101 Občianskeho zákonníka. Rovnaký právny názor vyslovil Najvyšší súd SR aj v rozhodnutí z 26.11.2015 sp. zn. 4 MCdo/17/2014, teda nejde len o ojedinelé rozhodnutie v tomto smere.

33. Právna teória i prax činí rozdiel medzi pravou a nepravou retroaktivitou. Pre pravú retroaktivitu platí, že lex posterior ruší (neuznáva) právne účinky v dobe účinnosti legis prioris, prípadne vyvoláva alebo spojuje práva a povinnosti subjektov s takými skutočnosťami, ktoré v dobe účinnosti legis prioris nemali povahu právnej skutočnosti. V prípade nepravé retroaktivity „nový zákon“ síce nezakladá právne následky pre minulosť, ale buď povyšuje minulé skutočnosti za podmienku budúceho právneho následku (jednoduchá výlučnosť) alebo modifikuje pre budúcnosť právne následky podľa skorších zákonov založené (sťažovaná výlučnosť). Nepravé spätné pôsobenie zákona len znamená, že nový zákon zachytáva (právne kvalifikuje) minulé skutočnosti, alebo že sa dotýka (modifikuje, ruší) existujúce právne následky.

34. Všeobecne v prípadoch časového stretu starej a novej právnej normy platí nepravá retroaktivita, t. j. od účinnosti novej právnej normy sa i právne vzťahy, vzniknuté podľa zrušenej právnej normy, riadia novou právnou normou. Vznik právnych vzťahov, existujúcich pred nadobudnutím účinnosti novej právnej normy, právne nároky, ktoré z týchto vzťahov vznikli, ako i vykonané právne úkony, sa riadia zrušenou právnou normou (dôsledkom opačnej interpretácie stretu právnych noriem by bola pravá retroaktivita).

Aplikuje sa tu princíp ochrany minulých právnych skutočností, najmä právnych konaní. Pokiaľ u pravej retroaktivity platí zásada všeobecnej neprípustnosti, za ktorej existujú striktné obmedzené výnimky prípustnosti, u nepravé retroaktivity platí naopak zásada všeobecnej prípustnosti, u ktorej existujú výnimky jej neprípustnosti.

35. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnený nárok je plnením zo spotrebiteľskej zmluvy (konkrétne zmluvy o úvere), bolo potrebné na daný prípad aplikovať občianskoprávnu úpravu premlčania, ktorá

vzhľadom na dĺžku premlčacej doby, je pre žalovaného ako spotrebiteľa priaznivejšia (v porovnaní so štvorročnou premlčacou lehotou podľa Obchodného zákonníka). V zmysle záverov ústavnoprávnej judikatúry ústavný súd akceptuje práve teleologický výklad právnej normy, ako aj interpretačný postup všeobecných súdov, ktorý je spôsobilý v kontexte racionálnej argumentácie predstavovať významný korektív pri zisťovaní jej obsahu, účelu a zmyslu (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 650/2013). Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie je daná tiež povinnosť eurokonformného výkladu národného práva, so zachovávaním nepriameho účinku jednotlivých smerníc (pri naplnení cieľov vysokej ochrany spotrebiteľa garantovaných komunitárnym právom).

36. Podľa prvoinštančného súdu: „Nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia (ako uplatnený nárok prvoinštančný súd posúdil - poznámka odvolacieho súdu) sa v zmysle ust. § 107 Občianskeho zákonníka premlčí v 2-ročnej subjektívnej premlčacej dobe a v 3-ročnej objektívnej premlčacej dobe. K okamihu začiatku plynutia premlčacej doby, nakoľko zásielka s odstúpením od zmluvy nebola prevzatá žalovanými 1. a 2., súd poukazuje jednak na vyššie citované ustanovenia zmluvy, resp. všeobecných podmienok, ako aj na § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Účinnosť prejavu vôle voči neprítomnej osobe nastáva od okamihu, keď jej dôjde. Písomný prejav vôle je doručený druhému účastníkovi v okamihu, kedy sa ocitne vo sfére jeho dispozície, ibaže zákon stanoví určitý spôsob doručovania. Písomnosť sa ocitne vo sfére dispozície druhého účastníka tým, že získa možnosť zoznámiť sa s jej obsahom. Nie je pritom nevyhnutné, aby sa druhý účastník skutočne s obsahom prejavu vôle zoznámil. Rozhodujúce je, aby mal objektívnu možnosť obsah písomnosti poznať. Ak teda žalovanému bolo poštovým doručovateľom oznámené riadne uloženie zásielky na pošte, mal objektívnu možnosť od tohto dňa oboznámiť sa s obsahom zásielky (uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28Cdo/1334/2006 zo dňa 26.4.2007, ako aj Fekete, L: Občiansky zákonník 1. Veľký komentár, Bratislava, Eurokódex 201 L, s. 369 - 370). Subjektívna premlčacia doba teda v tomto prípade plynula najneskôr nasledujúci deň po vrátení zásielky pôvodnej žalobkyni a teda od 20.5.2005 a uplynula 21.5.2007 - pondelok (nakoľko 20.05.2007 pripadlo na nedeľu a najbližší pracovný deň bol pondelok 21.5.2007). Žaloba bola podaná na súd až dňa 18.2.2009, čo je po uplynutí premlčacej doby“.

37. Odvolateľ v podanom odvolaní vychádzal len z toho, že na daný prípad sa vzťahuje premlčacia doba štvorročná podľa Obchodného zákonníka, ako vo vzťahu k posúdeniu nároku voči žalovaným 1., 2., tak i voči žalovanému 3. ako ručiteľovi, bez toho, aby sa zaoberal i inými rozhodujúcimi skutočnosťami, napr. právna kvalifikácia uplatneného nároku súdom, počiatok plynutia premlčacej doby a pod. Preto ustálením premlčacej doby podľa prvoinštančného súdu, bez namietania iného, čím sa potom odvolací súd, ktorý je viazaný odvolacími dôvodmi, iným ani nemal ako zaoberať, je zamietnutie žaloby pre premlčanie uplatneného nároku podľa 107 Občianskeho zákonníka vecne správne.

38. Pokiaľ odvolateľ namietal i nezohľadnenie spočívania premlčacej doby, keď príslušný exekučný súd rozhodoval o udelení poverenia na vykonanie exekúcie na základe notárskej zápisnice, pri jeho dobrej viere v jej materiálnu vykonateľnosť, tu odvolací uzatvára nasledovné:

39. V zmysle § 112 Občianskeho zákonníka, ktorý síce prvostupňový súd na vec neaplikoval, ale navrhovateľ v odvolaní na jeho obsah poukázal, ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. To platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané a pre ktoré bol na súde alebo u iného príslušného orgánu navrhnutý výkon rozhodnutia.

40. Podľa vyššie citovaného zákonného ustanovenia premlčacia doba sa zastavuje - spočíva po dobu konania, ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo inom príslušnom orgáne a v začatom konaní riadne pokračuje. Po odpadnutí prekážky, ktorá spôsobila spočívanie premlčania, môže plynúť premlčacia doba ďalej v čase, ktorý ostáva do jej skončenia, pričom sa započítava čas, ktorý uplynul od začiatku jej plynutia až do vyskytnutia sa prekážky. Základnou podmienkou, aby došlo k spočívaniu premlčacej lehoty je, aby veriteľ dotknuté právo riadne uplatnil buď na súde alebo u iného príslušného orgánu.

41. Žiadosťou súdneho exekútora doručenou exekučnému súdu 14.6.2016 exekútor žiadal o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe notárskej zápisnice č. N 547/03, NZ 101780/03 zo dňa 6.11.2003. Exekučný súd žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia uznesením zo dňa 6.3.2007 č.k. 14 Er/455/2006-26 zamietol z dôvodu, že predložená notárska zápisnica nespĺňa náležitosti

vykonateľného exekučného titulu, ktoré uznesenie ako vecne správne potvrdil Krajský súd v Trnave uznesením č.k. 23CoE/31/2009 <<http://merit.slv.cz/16CoE/105/2009>>-40 zo dňa 18.3.2009. V danom prípade potom i podľa odvolacieho súdu, a to vzhľadom na skutočnosť, že poverenie na vykonanie exekúcie nebolo vydané práve v dôsledku toho, že sa oprávnený domáhal vykonania exekúcie nezákonne, na podklade nespôsobilého exekučného titulu, konanie - exekučné konanie „na vymoženie istiny“ na podklade nevykonateľného exekučného titulu nemožno považovať za uplatnenie práva (t.j. riadne uplatnenie práva) na súde alebo u iného príslušného orgánu a teda k spočívaniu premlčacej doby nedošlo.

42. S poukazom na uvádzané a skutočnosť, že odvolateľ inú odvolaciu argumentáciu, než tú zásadnú, s ktorou sa odvolací súd už vysporiadal nenastolil, čím sa obmedzila jeho preskúmacia právomoc, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej, vrátane vecne správneho závislého výroku o náhrade trov konania, odvolacími dôvodmi osobitne nenapadnutého, podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

43. Inak tomu ale bolo vo vzťahu k napadnutým výrokom, ktorými súd prvej inštancie ex offo určil za neplatné neprijateľné podmienky úverovej zmluvy.

44. Vzhľadom na to, že žalobca v čase rozhodnutia napadnutým rozsudkom bol už právnym nástupcom pôvodného veriteľa, v dôsledku čoho rozsudok vo veci v zmysle v čase jeho vydania platného § 159 ods. 2 OSP nemôže byť záväzný pre dodávateľa podľa spotrebiteľskej zmluvy, bolo preto nedôvodné i neúčelné postupom podľa § 153 ods. 3, 4 OSP vyslovovať ex offo vo výroku neplatnosť dotknutých zmluvných podmienok z dôvodu ich neprijateľnosti. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vyslovenia zmluvnej podmienky za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti, s analogickým použitím ust. § 389 ods. 1 písm. d) CSP, zrušil.

45. O náhrade trov odvolacieho konania, s použitím § 262 ods. 1 CSP v zmysle § 396 CSP, rozhodol odvolací súd ex offo podľa § 255 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešným žalovaným priznal plnú náhradu trov konania proti neúspešnému žalobcovi. O výške náhrady trov odvolacieho konania v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

46. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).